PREDLOG

LOKALNEGA PROGRAMA KULTURE OBČINE ŠENTILJ ZA OBDOBJE 2019 - 2022

PREDLAGATELJ: Župan občine Šentilj

GRADIVO PRIPRAVIL: Občinska uprava Občine Šentilj

PREDLOG SKLEPA:

Na podlagi 8 in 9. in 14. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo – ZUJIK (Uradni list RS, št. 96/2002, 123/2006 - ZFO-1, 7/2007 - odl. US, 53/2007, 65/2007 - odl. US, 56/2008, 4/2010, 20/2011, 100/2011 - odl. US, 111/2013, 68/2016, 61/2017, 21/2018 - ZNOrg) in 16. člena Statuta Občine Šentilj (MUV, št. 26/2009 in 23/2010), se sprejme Lokalni program kulture Občine Šentilj za obdobje 2019 - 2022, kot je priložen.

Občina Šentilj
mag. Štefan Žvab, župan

OBRAZLOŽITEV:

Lokalna skupnost sprejme svoj lokalni program za kulturo za obdobje štirih let. Je strateški dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike, ki izhaja iz zgodovinsko doseženega položaja kulture in s katerim se ugotovi vloga kulture v razvoju lokalne skupnosti ter njenega prebivalstva ter javni interes zanjo, opredelijo se področja kulture, kjer se zagotavljajo kulturne dobrine kot javne dobrine, določijo se prioritete kulturne politike in določi se čas za njihovo uresničitev ter kazalce, po katerih se bo merilo njihovo doseganje.

Predlog sklepa

Na podlagi 8 in 9. in 14. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo – ZUJIK (Uradni list RS, št. 96/2002, 123/2006 - ZFO-1, 7/2007 - odl. US, 53/2007, 65/2007 - odl. US, 56/2008, 4/2010, 20/2011, 100/2011 - odl. US, 111/2013, 68/2016, 61/2017, 21/2018 - ZNOrg) in 16. člena Statuta Občine Šentilj (MUV, št. 26/2009 in 23/2010) je Občinski svet Občine Šentilj na svoji ……. redni seji, ……2019 sprejel

LOKALNI PROGRAM KULTURE OBČINE ŠENTILJ 2019 – 2022

UVOD

Lokalni program kulture občine Šentilj za obdobje 2019-2022je strateški dokument razvojnega načrtovanja kulturne politike, ki izhaja iz doseženega položaja kulture v občini in s katerim se ugotovi javni interes za kulturo in njena vloga v razvoju občine.
Predlagatelj Lokalnega programa kulture občine Šentilj je njen župan, mag. Štefan Žvab.
Pravna podlaga za sprejem lokalnega programa je 14. člen Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo Uradni list RS, št. 96/2002, 123/2006 - ZFO-1, 7/2007 - odl. US, 53/2007, 65/2007 - odl. US, 56/2008, 4/2010, 20/2011, 100/2011 - odl. US, 111/2013, 68/2016, 61/2017, 21/2018 - ZNOrg), ki določa, da mora imeti vsaka občina svoj program za kulturo in se mora sama ustrezno organizirati za sprejem programa.
Lokalni program kulture izhaja iz obstoječega stanja kulture v občini Šentilj. Opredeljuje področja kulture, kjer se zagotavljajo kulturne dobrine kot javne dobrine, in načrtuje investicije v javno kulturno infrastrukturo. Zastavlja cilje in prioritete občine Šentilj za štiriletno obdobje ter usmeritve za uresničitev zastavljenih ciljev kulturne dejavnosti, ki jih občina financira iz občinskega proračuna. Vzpostavlja ravnotežje med ohranjanjem in razvijanjem kulturne dejavnosti na območju občine Šentilj. Zagotavlja pogoje za skladen kulturni razvoj šentiljske občine, pogoje za dvig kulturne ustvarjalnosti, za večanje dostopnosti kulturnih dobrin in ustvarjanja ter pogoje za spodbujanje kulturne raznolikosti.
Omogoča povezavo med kulturno in ostalimi področji – šolstvom, gospodarstvom, turizmom in športom. Kulturno dejavnost usmerja na vsa področja družbenega življenja in je odprta do novih, svežih programov za vse skupine občanov, povezana z gospodarstvom, turizmom, športom in izobraževanjem, ki vedno išče nove alternativne vire financiranja, kar samo še pospešuje njen razvoj in se v javnosti predstavlja kot enoten organizem.
Izhaja iz razvojnih načrtov občine Šentilj za obdobje 2019 - 2022, programa enote Mariborske knjižnice v Šentilju, programa oddelka Konservatorija za glasbo in balet Maribor v Šentilju, programov kulturnih društev na območju občine, programa Zveze kulturnih društev občin Kungota, Pesnica, Šentilj in Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti – Območne izpostave Pesnica. Programov drugih društev v občini, ki kulturno dejavnost priložnostno vključujejo v svoje delovanje.

Zagotavlja pogoje za trženje kulture skozi gospodarstvo, v povezavi z drugimi področji, izkoriščanje novih možnosti financiranja iz evropskih strukturnih skladov, povezovanje izvajalcev na področju kulture ter usklajeno promocijo obmejne občine Šentilj..

KULTURNA TRADICIJA

Kultura ima tako na Slovenskem kot tudi na območju občine Šentilj izjemen pomen. Skozi vso zgodovino ji pripada zelo pomembna vloga, saj se je identiteta slovenskega naroda ob meji z Avstrijo vseskozi izgrajevala in potrjevala v prvi vrsti s kulturo. Tudi na tem prostoru ima kultura dvojno vlogo: ustvarjala in ohranjala je samosvojost in odpornost znotraj tujih gospodarskih in političnih sistemov, hkrati pa je gradila vse trdnejšo podlago za duhovni in materialni napredek Slovencev ter omogočila nastajanje različnih umetnostnih oblik.

Zgodovino prosvetno kulturnega življenja v občini Šentilj lahko razdelimo na štiri obdobja: na čas prebujanja slovenstva in narodnih borb, na dobo med obema svetovnima vojnama, na dobo Osvobodilne fronte in na čas, ko se je tod kulturna dejavnost organizirala v okviru kulturnih društev. Ljubiteljska kulturna dejavnost je razvijala kulturno zavest, ki je uresničevala potrebe po duhovnem izživljanju Slovencev ob meji in tako utrjevala slovenstvo. Začetki prosvetljenstva in prebujanja slovenstva tod segajo v obdobje konca 19. in začetka 20. stoletja, v obdobje poznega slogaštva in so povezani z delovanjem zavednih slovenskih predstavnikov cerkve. Od leta 1871, ko postane v šentiljski šoli – dvorazrednici obvezen pouk v slovenskem jeziku, deluje tudi raznolika aktivna ljubiteljska kulturna dejavnost, ki pa je bila na začetku vezana predvsem na cerkvene potrebe. Ves čas do danes pa je šola mesto, ki nudi svoje prostore za delovanje kulturne društvene dejavnosti, tako v Šentilju, na Zgornji Velki in v Sladkem Vrhu. 1892. leta so šentiljski rodoljubi na pobudo župnika Matije Kelemine in kaplana Mateja Štrakla ustanovili prvo prosvetno društvo v Šentilju Kmečko bralno društvo. Društvo je s širjenjem slovenske tiskane besede, spoznavanjem pravilne slovenske govorice, zborovskim petjem in recitacijsko dejavnostjo mladine postavilo temelje za kasnejši razvoj kulturne društvene dejavnosti na območju občine Šentilj. Ves čas do leta 1910, ko v Šentilju zgradijo Slovenski dom z dvorano in drugimi prostori za delovanje kulturnih skupin in splošno prosvetnega dela kot protiutež gradnje nemškega imperialističnega mostu k Jadranu z naseljevanjem nemških protestantskih kolonistov v Šentilju in okolici, je ljubiteljska kulturna dejavnost v šentiljski cerkvi in na Mariji Snežni v glavnem povezana z ustvarjalnim delovanjem takratnih župnikov. Izbruh prve svetovne vojne je društveno življenje zavrl, ponovna oživitev tovrstne dejavnosti sega v leto 1916, ko so z uprizarjanjem iger nadaljevala predvsem dekleta in fantje, ki niso bili vpoklicani v vojaško službo. Pomemben mejnik v razvoju kulturne dejavnosti je tudi proslava podpisa majniške deklaracije leta 1917. Poveča se število pevskih zborov, razmahne se gledališka dejavnost, knjižnica v Slovenskem domu šteje 3500 knjig. Po prvi svetovni vojni so zaradi strogega državnega centralizma in hegemonije »beograjske čaršije nastajali narodnostni in verski spori, ki so hromili življenje in svobodo naprednih sil. Poglabljala so se nasprotja med ideološkimi gibanji in političnimi strankami, kar je ohromilo ljubiteljstvo na kulturnem področju in je kultura bila omejena zgolj na obiske poklicnih umetniških ustanov v Mariboru. Čeprav se vsem težavam navkljub leta 1924 ustanovi pevsko društvo Obmejni zvon s pevskim zborom, dramsko skupino,

tamburaško skupino in društveno knjižnico. Leta 1925 se Kmetsko bralno društvo preoblikuje v Katoliško prosvetno društvo, ki uspešno nadaljuje delo svojega predhodnika z bogato pevsko in gledališko dejavnostjo. Leta 1930 se pevsko društvo Obmejni zvon pridruži novo ustanovljenemu društvu Sokol, kjer nadaljuje z vsemi svojimi dejavnostmi. Bogata šentiljska kulturna dejavnost utihne leta 1941, ko je okupator zatrl kakršnokoli slovensko kulturno dejavnost. Po vojni Katoliško prosvetno društvo nadaljuje z uprizarjanjem iger. V majskih dneh leta 1945 se je splošno veselje izražalo tudi s kulturno dejavnostjo, na veliko so se ustanavljali pevski zbori, tamburaške, gledališke ljubiteljski kinematografi in folklorne skupine, ki so se od leta 1949 z ustanavljanjem kulturnih društev organizirali in registrirali kot kulturna društvena dejavnost: KUD Mejnik Šentilj (1949), Svoboda Ceršak (1950), Društvo SKUD Sladki Vrh (1950), Delavsko prosvetno društvo Svoboda Sladki Vrh (1951). V Sladkem Vrhu je bilo močno razvito kulturno prosvetno življenje že pred ustanovitvijo obeh omenjenih društev. Žarišče kulturne dejavnosti pred prvo in med obema vojnama je bila šola, ustanovljena že daljnega leta 1882. s svojim zavednim učiteljstvom. Uprizarjali so igre na prostem, deloval je orkester in pevski zbor. Po osvoboditvi se začenja zgodovina gledališke dejavnosti z ustanovitvijo dramske sekcije leta 1945. Razmah kulture na Sladkem Vrhu pa pogoji izgradnja prosvetnega doma leta 1948 in Doma kulture Sladki Vrh leta 1952, ko ima Sladki Vrh ob gledališki sekciji še lutkovno skupino, Ljudsko univerzo, kino sekcijo, pevsko skupino, ljudsko knjižnico. DPD Svoboda pa je nudila okrilje tudi športnim sekcijam ter skrbelo za obiske poklicnih kulturnih ustanov v Mariboru in za organizacijo družabnih srečanj krajanov. Za razvoj kulturne dejavnosti v Šentilju je zagotovo izrednega pomena izgradnja Prosvetnega doma Šentilj leta 1951 z dvorano in vsemi spremljevalnimi prostori, ki so zagotavljali odlične pogoje za delovanje raznolikih kulturnih skupin. To vlogo ima šentiljski prosvetni dom še danes. Začetki godbeniške dejavnosti segajo v leto 1930. Godba na pihala je najprej delovala pod okriljem šentiljskega gasilskega društva, nato je patronat nad njo prevzela tovarna Paloma v Sladkem Vrhu, leta 1972 godbo prevzame ceršaško gasilsko društvo. Danes deluje godba pod okriljem občine kot samostojno društvo.

V novejši zgodovini pomembno izstopajo ustanovitve Pevskega društva Paloma Zgornja Velka (1995), Društvo ustvarjalne mladine Šentilj (1995), KUD Gabrijel Kolbič Zgornja Velka (1996), Etno kulturno društvo Snežna Zgornja Velka (1996), KUD Zid na meji Kozjak pri Ceršaku (1997), KUD Maska Šentilj (1997), Društvo mladih Sladki Vrh (2000), Društvo Bregače Sladki Vrh (2000), Etno društvo Ljudski godci Marija Snežna Spodnja Velka (2001), Športno, kulturno društvo Selnica ob Muri (2001), Društvo Antona Ravšla Šentilj (2002), Glasbeno društvo Fakini Spodnja Velka (2005), Društvo adrenalinskih in športnih aktivnosti DAKŠA Špic Sladki Vrh (2005).

Ne prezrimo bogate kulturno umetniške produkcije v Osnovni šoli Rudolfa Maistra Šentilj s podružnico Ceršak in Osnovni šoli Sladki Vrh s podružnico Velka, ki že vse od svoje ustanovitve predstavljata izjemno pomembno podporo krajevnim kulturnim dejavnostim, predvsem z nudenjem prepotrebnih prostorov za vaje kulturnih skupin.

JAVNI INTERES NA PODROČJU KULTURE IN NALOGE OBČINE ŠENTILJ

Občina Šentilj skrbi za zagotavljanje javnih dobrin in izvajanje kulturne politike na območju občine z delovanjem poklicnih institucij, spodbujanjem izvajanja programa kulturnih društev in

podporo kulturni dejavnosti v osnovnih šolah. Sodeluje pri organizaciji t. i. medobčinskega kulturnega programa občin Kungota, Pesnica, Šentilj, ki ga s svojima programoma zagotavljata Javni sklad RS za kulturne dejavnosti – Območna izpostava Pesnica in Zveza kulturnih društev občin Kungota, Pesnica, Šentilj.

*** poklicne institucije**

Enota Mariborske knjižnice v Šentilju
Bibliobus
Oddelek Konservatorija za glasbo in balet Maribor – nižja glasbena šola v Šentilju

***kulturna dediščina**

Arheološki spomeniki, etnološki spomeniki in umetnostnozgodovinski spomeniki

*** kulturna društva**

Pihalni orkester občine Šentilj Paloma, ki ima status občinske godbe, Kulturno umetniško društvo Svežina, Kulturno-umetniško društvo Gabrijel Kolbič Zgornja Velka, Glasbeno društvo Ivo-AS, Etno društvo Snežna Zgornja Velka, Etno kulturno društvo Ljudski godci Marija Snežna Spodnja Velka, KUD Klub Šentilj, Društvo adrenalinskih, kulturnih in športnih aktivnosti DAKŠA Špic Sladki Vrh, Kulturno umetniško društvo Zid na meji Kozjak pri Ceršaku, Športno in kulturno društvo Selnica ob Muri, Kulturno umetniško društvo Mejnik Šentilj, , Društvo Antona Ravšla Šentilj, Domovinsko društvo generala Maistra Šentilj, Športno in umetniško-kulturno društvo Hurikani ter vsa ostala društva, ki bodo v obdobju 4 let vpisana v poslovni register Slovenije in bodo imele registrirane kulturne dejavnosti.

*** kulturna dejavnost v osnovnih šolah**

Osnovna šola Rudolfa Maistra Šentilj
Osnovna šola Sladki Vrh

*** območni, medobmočni in državni program predstavitev delujočih kulturnih društev**

Javni sklad RS za kulturne dejavnosti – Območna izpostava Pesnica
Zveza kulturnih društev občin Kungota, Pesnica, Šentilj

*** občinsko likovno razstavišče v Šentilju**

Razstavni prostor v delovnih prostorih občinske uprave.

*** priložnostna kulturna dejavnost**

Turistična društva, Lovske družine, Prostovoljna gasilska društva, Društva upokojencev, Politične stranke, Športna društva, Krajevne organizacije RK

1. Javni interes na področju knjižnične dejavnosti

Optimalna ponudba knjižničnega gradiva v enoti Mariborske knjižnice v Šentilju in Bibliobusu, ki pokriva območje celotne občine. Ponudba informacij in storitev, ki so osredotočene na kulturne izobraževalne, informacijske in socialne potrebe okolja. Informacijsko opismenjevanje in podporo vseživljenjskemu učenju. Zagotavljanje prostorskih pogojev in opreme za uporabo gradiva, pridobivanja informacij in smotrno izrabo prostega časa v knjižnici. Omogočanje dostopa do urejenih zbirk domoznanskega gradiva za lokalne študije. Izobraževanje, raziskovanje in podporni projekti na področju knjižnične dejavnosti.

Splošni cilj:

Povečanje dostopnosti knjižničnih storitev povprečno za 10 % do leta 2022.

Dostopnost je v knjižnici povezana z vsebinskimi in materialnimi vidiki njenega delovanja, pri čemer so vsebinski vidiki odvisni predvsem od optimalnega števila in usposobljenosti zaposlenih v knjižnici, materialni pa omogočajo približevanje dejavnosti prebivalstvu. Povečanje dostopnosti je rezultat napredka obeh vidikov. Cilji bodo doseženi , če bo zaposleno ustrezno število strokovnih delavcev v skladu s knjižničarsko zakonodajo.

Ukrepi:
Podpora dejavnostim, ki vplivajo na kakovost zbirk, vrste in obseg v knjižnicah dosegljivega gradiva kakovost informacijskih virov, tudi katalogov in podatkovnih zbirk, kakovost in vrste informacijskih storitev knjižnic, neposredno dostopnost splošne knjižnične dejavnosti tudi v sodelovanju z ostalimi knjižnicami, razvoj računalniške opremljenosti, razvoj telekomunikacijskih povezav.

Kazalci:
Obseg, vrste in vsebina prirasta gradiva, povprečna cena na enoto gradiva, razmerje med leposlovnim in strokovnim gradivom,

2. Javni interes na področju glasbenega izobraževanja

Optimalna ponudba raznolikih programov glasbenega izobraževanja. Zagotoviti pogoje za učenje vseh instrumentov. Ponudba informacij in storitev, ki so osredotočene na potrebe po glasbenem izobraževanju na območju celotne občine. Zagotavljanje prostorskih pogojev in opreme za poučevanje in pridobivanja informacij in smotrno izrabo prostega časa v glasbenem izobraževanju.

Splošni cilji:

Povečanje dostopnosti storitev Konservatorija za glasbo in balet Maribor v Šentilju. Povečanje števila učencev, povprečno za 2% vsako leto do leta 2022. Dostopnost je v glasbeni šoli povezana z vsebinskimi in materialnimi vidiki njenega delovanja, pri čemer so vsebinski vidiki odvisni predvsem od optimalnega števila in usposobljenosti zaposlenih, materialni pa omogočajo približevanje dejavnosti prebivalstvu. Povečanje dostopnosti je rezultat napredka obeh vidikov. Vzpodbujanje izvajanja izobraževalnih dejavnosti, usmerjanje talentiranih učencev v nadaljnji študij glasbe. Razvijanje javne dejavnosti v obliki koncertov, internih nastopov v sodelovanju z drugimi ustanovami, kot so društva, šola, vrtec. Vključevanje klasične glasbe v javne prireditve.
Cilji bodo doseženi, če bo zaposleno ustrezno število strokovnih delavcev v skladu s šolsko zakonodajo.
Ukrep:

Zagotovitev potrebnih osnovnih opredmetenih osnovnih sredstev za izvajanje pouka in delovanje glasbene šole do konca leta 2022.

Kazalci:

Število učencev, ki uspešno zaključijo nižjo glasbeno šolo. Število učencev, ki bo izobraževanje nadaljevalo na srednji stopnji.

3. Javni interes na področju varstva kulturne dediščine

Varstvo kulturne dediščine je ohranjanje materialnih in vsebinskih lastnosti predmetov, skupin predmetov oziroma objektov ali območij, ki so opredeljeni kot kulturna dediščina, skrb za njihovo celovitost in neokrnjenost ter poudarjanje in zagotavljanje pomena, ki ga imajo kot bistvena sestavina sodobnega življenja.

Splošni cilji:

Vzdrževanje in obnavljanje kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti. Zagotavljanje materialnih in drugih pogojev za uresničevanje kulturne funkcije dediščine, ne glede na njeno namembnost. Zagotavljanje javne dostopnosti dediščine ter omogočanje njenega proučevanja in raziskovanja. Preprečevanje posegov, s katerimi bi se utegnile spremeniti lastnosti, vsebina, oblike in s tem vrednost dediščine, skrb za uveljavljanje in razvoj sistema dediščine.

Neposrednem vključevanje v sodobno življenje, predvsem v vzgojo, gospodarstvo in turizem, posredovanje znanja iz preteklih obdobij, krepitev narodove samobitnosti in kulturne identitete.

Ohranjanje, varovanje in vzbujanje zanimanja za skrb za slovensko kulturno dediščino. Simbioza ohranjenih kulturnih spomenikov, naravnega in kulturnega okolja kot tudi novih arhitekturnih dosežkov.

Popis nepremične kulturne dediščine v občini Šentilj:

Arheološki spomeniki: Prazgodovinsko gomilno grobišče na Novinah, Prazgodovinsko gradišče na Novinah, Rimsko gomilno grobišče Sladki Vrh, Gomila Selnica ob Muri, Gomila Trate

Umetnostnozgodovinski spomeniki: Znamenje – Ceršak, Cerkev sv.Ilja – Šentilj v Slov. goricah, Grad Cmurek – Trate, Cerkev Marije Snežne – Zgodnja Velka, Kapelica na Brlogi – Cirknica, Vaška kapelica – Ceršak, Jožefova kapelica – Zg.Velka, Vračkova kapelica – Šentilj v Slov. goricah, Renerjeva kapelica – Šentilj v Slov.goricah, Štelcerjeva kapela – Štrihovec, Znamenje – Kresnica, Marijino znamenje – Selnica ob Muri, Rakovo znamenje – Kozjak pri Ceršaku, Zafošnikova kapelica – Selnica ob Muri, Kapelica Marije Snežne – Zg. Velka, Lubejeva kapelica – Zg. Velka, Pezdičkovo znamenje – Sp. Velka, Kodričeva kapelica – Zg. Velka, Zemljakova kapelica – Zg. Velka, Znamenje v Žabji vasi – Zg. Velka, Brdonslova kapelica – Trate, Vogrinova kapelica – Zg. Dražen Vrh, Florijanova kapelica – Stara Gora pri Šentilju, Jožefova kapelica – Šentilj v Slov.goricah, Aršičeva kapelica – Sp. Velka.

Etnološki spomeniki: Hiša Slovenska 19 – Šentilj v Slov.goricah, Hiša Slovenska 24 – Šentilj v Slov. goricah, Slovenski dom – Šentilj v Slov. goricah, Štrudlova vila – Šentilj v Slov.goricah, Hiša Jareninska c.40 – Šentilj v Slov.goricah, Hiša Slovenska ul. 1 (ZD Šentilj) - Šentilj v Slov.goricah, Hiša Štrihovec 15 – Štrihovec, Domačija Ornik – Kresnica, Hiša Kresnica 34 – Kresnica, Hiša Sladki Vrh 2 – Sladki Vrh, Hiša Sladki Vrh 11 – Sladki Vrh, Hiša Jurjevski Dol 7 – Jurjevski Dol, Hiša Plodršnica 10 – Plodršnica, Domačija Zg.Dražen Vrh 36 – Zg. Dražen Vrh, Domačija Sviligoj – Zg.Velka, Hiša Zg.Velka 40 – Zg.Velka, Partizanska postojanka Mihov izvir – Sp.Velka, Radohov vrh – Sp.Velka, Hiša Sp.Velka 59 – Sp.Velka, Petkov mlin – Trate, Dvorec Novi Kinek – Trate.
Popis kulturne dediščine, ki ni zajet v uradnih aktih: Brod na Muri, Galerija in muzej Methansova hiša, Lilekova hiša.
Ta seznam se v obdobju 4 let dopolnjuje skladno z morebitnimi spremembami in dopolnitvami občinskega odloka, ki opredeljuje kulturno dediščino.

Ukrepi:
Organizacija prireditev in občasnih razstav s področja kulturne dediščine.
Oblikovanje pedagoških programov, namenjenih spoznavanju in varovanju kulturne dediščine, ki bodo tesneje povezali kulturo, turizem in gospodarstvo (ponudba programov, ki bodo vsebine kulturne dediščine vključili v šolske programe; ponudba programov, ki bodo podpirali osebnostni razvoj vseh starostnih skupin ter njihovo aktivno sodelovanje v družbi in v procesih odločanja;
oblikovanje konkretnih razvojnih programov in projektov s sestavinami dediščine, ki vključujejo tudi gospodarske učinke). Omogočanje večje dostopnosti dediščine vsem potencialnim uporabnikom (npr. prilagoditev ogleda dediščine za ljudi s posebnimi potrebami). Dvig zavesti o gospodarskem in razvojnem ter kulturnem pomenu kulturne dediščine in izboljšanje njenega stanja. Povečana kakovost življenja in spodbujanje dolgoročnega upravljanja z dediščino. Vključevanje dediščine v turistično ponudbo na območju občine Šentilj in dvig zavesti o pomenu dediščine pri promociji turizma (prispevek dediščine k razvoju turizma v občini Šentilj).
Pridobitev evropskih finančnih virov za strukturne spremembe pri ohranjanju in revitalizaciji nepremične kulturne dediščine.

Kazalci:
Priprava in izdaja biltena s popisom objektov kulturne dediščine in zgodovinskim orisom njihovega nastanka in nadaljnjega obstoja. Število uporabnikov omenjenega biltena. Povečan interes javnosti za varovanje kulturne dediščine. Delež vlaganja v varstvo in obnovo kulturne dediščine iz izvenproračunskih virov. Povečan obseg prenove kulturne dediščine. Število izvedenih izboljšav za boljšo dostopnost dediščine oz. kulturnih spomenikov za ljudi s posebnimi potrebami.
Povečanje števila obiskovalcev (domači in tujci). Število odobrenih in izpeljanih programov oz. projektov s sestavinami dediščine. Vključenost muzejskih pedagoških programov v izobraževalne programe devetletke (obvezne izbirne vsebine). Število dejavnih mednarodnih sodelovanj in mednarodnih programov. Število revitalizirane dediščine s številom kvadratnih metrov obnovljenih prostorov v dediščino.

4. Javni interes na področju društvene kulturne dejavnosti

Optimalna ponudba raznolikih kulturno-umetniških programov. Zagotavljanje primernih pogojev za delovanje raznolikih kulturnih skupin, od klasične kulturno umetniške produkcije do vnašanja novih alternativnih kulturno umetniških vsebin. Usmerjanje prebivalstva v smotrno izrabo prostega časa. Zagotavljanje možnosti predstavitve kulturno umetniške društvene produkcije na internih, lokalnih, krajevnih in občinskih prireditvah. Motivacija mentorjev kulturnih skupin za izobraževanje, prenašanje pridobljenih znanj v skupine, oblikovanje sodobnih, zanimivejših kulturnih projektov in predstavitev produkcije širši javnosti.

Splošni cilji:

Povečanje dostopnosti delovanja kulturnih društev vsem strukturam prebivalstva. Motivacija zlasti mlade generacije, ki zapušča osnovno šolo, da se vključuje v društvene programe. Povezava med vsemi ponudniki kulturne produkcije v občini. Povečanje števila aktivnih oblikovalcev kulturno-umetniške produkcije. Povečanje vključevanja v predstavitve kulturne produkcije na območnih, regijskih in državnih preglednih srečanj ljubiteljskih kulturnih skupin.
Cilji bodo doseženi, če bo v društvih ustrezno število mentorjev s primerno strokovno usposobljenostjo.

Ukrepi:

Obveščanje o obstoječi kulturni društveni organiziranosti z občinskim glasilom, organizacijo posvetov in okroglih miz na temo o obstoječi situaciji na področju kulture v občini. Izgradnja oz. obnova že obstoječih prostorov za delovanje kulturnih skupin ter nakup ostale opreme za izvedbo načrtovanih kulturnih projektov v času od 2019 do 2022.

Kazalci:
Število aktivnih uspešnih kulturnih skupin. Število kvalitetno organiziranih kulturnih prireditev v občini. Število obiskovalcev teh prireditev. Število kvalitetnih predstavitev kulturnih skupin na regijskih in državnih preglednih srečanjih kulturnih skupin.

5. Javni interes na področju kulturne dejavnosti v osnovnih šolah

Kulturna vzgoja v vzgojno izobraževalnih ustanovah je preplet ustvarjanja na različnih področjih kulture, njegove refleksije ter pedagoških in didaktičnih pristopov. Zajema in spodbuja učečo se populacijo vseh starostnih stopenj tako k spoznavanju kulture kot tudi k samemu ustvarjanju. Vključuje tudi kulturno vzgojo predšolskih otrok. Cilj te dejavnosti je ne le oblikovanje bodočih »kulturnih potrošnikov«, temveč tudi bodočih »kulturnih ustvarjalcev.«
Uresničevanje kulturne vzgoje v šolah je v veliki meri odvisno tudi od dostopnosti kulturnih dobrin in ustvarjanja.

Cilji kulturne vzgoje so opredeljeni z letnim delovnim načrtom šole in zajemajo vsebine kulturnih dni in interesnih dejavnosti s področij umetnosti, prilagojene razvojnim lastnostim učencev.

Upoštevano je načelo, da v procesu osnovnošolskega izobraževanja ponudimo učencem takšne vsebine, ki omogočajo najbolj kakovostno realizacijo ciljev in nalog s področja kulturne vzgoje:
• izvedbo kulturnih dni s področja različnih umetnostnih zvrsti,
• interesne dejavnosti z umetniškimi vsebinami,
• obisk galerij, muzejev, kulturnih hramov,
• oglede gledaliških, lutkovnih in filmskih predstav,
• prireditve ob podelitvi bralnih priznanj in razvijanje bralne kulture,
• organiziranje razstav likovnih del učencev,
• likovno estetsko ureditev šolskega prostora in postavitev scenskih zasnov in likovnih rešitev v drugih ustanovah in prireditvah,
• sodelovanje na literarnih in likovnih razpisih in natečajih,
• dopisništvo v lokalnem časopisu in drugih medijih,
• sodelovanje na literarnih kvizih, pevskih revijah, srečanjih otroških folklornih in plesnih skupin,
• organiziranje koncertov pevskih zborov,
• organiziranje projektov in kulturnih prireditev v šoli ob različnih obeležjih,
• priprava prireditev za potrebe lokalne skupnosti ob spominskih dnevih,
• sodelovanje na prireditvah širšega družbenega pomena.

Splošni cilji:

Učenci in predšolski otroci spoznavajo prvine gledališke, lutkovne, likovne, plesne, glasbene, literarne, filmske umetnosti. Razvijajo zanimanje za sprejemanje različnih predstav in prireditev in obiskovanje le-teh – vzgoja občinstva. Razvijajo sposobnosti presoje in vrednotenja predstav in prireditev in oblikovanje stališč za prepoznavanje kakovostnih predstav in prireditev. Proučujejo kulturno dediščino in razvijajo pozitivni odnos do kulturnega izročila. Oblikujejo osebnostno in narodno identiteto. Pridobivajo odprtost za različne umetnostne zvrsti in vsebine, skladne z interesi učencev in širšega kulturnega okolja šole. Uresničujejo učenčeve interese za različne umetniške zvrsti. Spoznavajo kulturne ustanove (Cankarjev dom, gledališča, galerije, muzeji…). Predstavljajo svoje poustvarjalne in ustvarjalne dosežke na šolskih prireditvah in v širšem slovenskem prostoru. Uveljavljajo najkvalitetnejše kulturne dosežke doma in v tujini. Razvijajo interes za bogato preživljanje prostega časa. Se pripravljajo za sodelovanje v kulturnem življenju okolja.

Ukrep:
Materialna in finančna podpora kulturni dejavnosti na Osnovni šoli Sladki Vrh in Osnovni šoli Rudolfa Maistra Šentilj.

Kazalci:
Število otrok, ki se po končani osnovni šoli vključijo v društveno kulturno dejavnost.

6. Javni interes na področju območnega, regijskega in državni programa predstavitev v občini Šentilj delujočih kulturnih društev

Občina Šentilj javni interes na področju predstavitve ljubiteljske kulturne dejavnosti upošteva na osi sodelovanja z Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti – Območna izpostava Pesnica in Zvezo kulturnih društev občin Kungota, Pesnica, Šentilj, ki jima z letno redno dotacijo zagotavlja del finančnih potreb za delovanje. Drugi del prispevajo Javni sklad ter občini Kungota in Pesnica. Javni sklad RS za kulturne dejavnosti je državna institucija in osrednja organizacija slovenske ljubiteljske kulture, financirana s strani države, ki z mrežo izpostav in zvez kulturnih društev po celotni državi nudi strokovno – organizacijsko pomoč.
Območna izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Pesnica pokriva območje treh občin – Kungota, Pesnica in Šentilj.
Poslanstvo sklada je uresničevanje različnih kulturnih programov, od lokalnih do nacionalnega. Območna izpostava je tudi nosilka in povezovalka neinstitucionalnih projektov in ustanov ter s svojo strokovno službo predstavlja organizirano prireditveno, kulturno izobraževalno in posredniško mrežo. Je organizator različnih preglednih srečanj in izobraževanj. Območna izpostava sklada in Zveza kulturnih društev opravljata strokovna in administrativna dela s področja ljubiteljske kulture za društva in občine Kungota, Pesnica, Šentilj.
Območna izpostava organizira pregledna srečanja kulturnih skupin oziroma tekmovanja ter programe izobraževanj, ki predstavljajo osnovno ljubiteljsko ponudbo. Skupinam, ki so na območni ravni preglednih srečanj predlagana za nastop na višji ravni, finančno in organizacijsko to predstavitev omogoči.

Splošni cilji:

Načrtovanje in izvajanje programov na področju ljubiteljske kulture v sodelovanju z občino Šentilj, administrativna podpora društvom. Zagotavljanje pozornosti strokovnemu svetovanju ter delu z društvi. Usklajevanje programa s kulturnimi vsebinami obeh osnovnih šol. Pomoč društvom s področja ljubiteljske kulture pri usklajevanju z aktualno zakonodajo v RS na področju kulture. Pomoč pri načrtovanju sodelovanja ljubiteljske kulture z ostalimi organizacijami na področju kulture.
Motivacija k razvoju večje raznolikosti kulturne dejavnosti. Sodelovanje z drugimi ponudniki kulturne produkcije izven kulturne društvene organiziranosti.

Ukrep:
Ohranjanje in izboljševanje ravni sodelovanja med skladom, zvezo kulturnih društev, občino.

Kazalci:
Povečanje števila kulturnih skupin in posameznih izvajalcev. Dvig kvalitete kulturne produkcije v občini. Večje število oblikovalcev kulturne produkcije. Večje število kvalitetnih kulturnih prireditev. Kulturno osveščanje prebivalstva (ohranjanje kulturne dediščine, povezava z ponudniki iz zamejstva, vključevanje v evropski kulturni prostor).

7. Javni interes v programu občinskega likovnega razstavišča

V prostorih Občine Šentilj se nahaja urejeno likovno razstavišče, ki omogoča predstavitve ljubiteljskih slikarjev, risarjev, grafikov in kiparjev. Zagotavlja pa tudi predstavitve akademskih likovnih ustvarjalcev.
Razstavišča zagotavlja ponudbo raznolikih predstavitev likovne umetnosti. Približuje razumevanje likovne ustvarjalnosti širši javnosti občine Šentilj. Ponuja informacije, ki omogočajo zadovoljevanje potreb likovnem izobraževanju in prosvetljevanju.

Splošni cilji:
Ugledna in prijazna okrasitev občinskih prostorov. Dostopnost likovnih dosežkov vsem strukturam prebivalstva v občini. Likovna prosveta. Možnosti predstavitve v občini delujočih likovnikov in kulturnih skupin, ki oplemenitijo otvoritve razstav

Ukrep:
Zagotoviti primerno strokovno pomoč pri izdelavi načrta razstavne dejavnosti, ki bo omogočal kvalitetno postavljene razstave uglednih likovnih ustvarjalcev, občinstvu pa užitke ob ogledu razstav.

Kazalci:
Vsaj štiri razstave letno. Število razstavljavcev. Število gledalcev. Število skupin in posameznikov, ki nastopijo na otvoritvah razstav.

8. Javni interes na področju priložnostne kulturne dejavnosti

Občina Šentilj se zaveda, da je potrebno podpirati tudi neformalne kulturne projekte, ki jih priložnostno organizirajo skupine ljudi, ki niso organizirane v obstoječih kulturnih društvih na območju občine Šentilj. Gre za produkcijo, ki se po potrebi zgodi v lovskih, gasilskih, upokojenskih in športnih društvih, političnih strankah ter v organizacijah RK.

Splošni cilji:
Občina Šentilj podpira medresorsko sodelovanje društev, na osnovi katerega se v občini zagotavlja oplemenitenje obstoječih kulturnih programov, udeležba širšega kroga kulturnih odjemalcev in druženje ljudi, kar doprinaša k dobri bivanjski klimi v občini.

Ukrep:
Informiranje o delujočih kulturnih in drugih društvih v občini, seznanjanje z njihovimi načrti, pričakovanji in potrebami po sodelovanju.

Kazalci:
Povečanje števila oblikovalcev kulturne produkcije. Obsežnejši program kulturnih prireditev, ki omogočajo medsebojno spoznavanje občanov, sodelovanje med različno organiziranimi skupinami civilne družbe in tako k prijaznejšem, človeka vrednim življenjskim okoljem.

JAVNA KULTURNA INFRASTRUKTURA V OBČINI ŠENTILJ

1.Popis objektov in prostorov, ki so definirani kot javna kulturna infrastruktura:

Dvorana Krajevne skupnosti Velka na Zgornji Velki,
Dom kulture Sladki Vrh,
Dvorana Krajevne skupnosti Ceršak,
Kulturno prosvetni dom Vlada Pipana Šentilj z občinskimi klubskimi prostori.

2.Popis objektov in prostorov, ki so tudi v uporabi za potrebe kulturnih dejavnosti:

Prireditveni prostor na Zg.Velki
Večnamenska dvorana na Zgornji Velki,
Poročna dvorana na Zgornji Velki,
Razstavišče Gabrijel Kolbič na Zgornji Velki,
Gasilski dom Zgornja Velka,
Prostori na gradu Trate,
Večnamenska dvorana v Sladkem Vrhu,
Večnamenska zgradba za društvena dela Sladki Vrh,
Ribiška koča v Sladkem Vrhu,
Društveni prostori Kulturno-umetniškega društva Zid na meji Kozjak pri Ceršaku,
Razstavišče občine Šentilj,
Enota Mariborske knjižnice v Šentilju,
Gasilski dom Šentilj,
Področje mejnega prehoda Šentilj,
Lovski dom LD Šentilj v Dobrenju,
Cerkev Marije Snežne na Zgornji Velki,
Cerkev Sv. Ilja v Šentilju,
Župnišče Sv. Ilja v Šentilju,
Prostori OŠ Sladki Vrh in njene podružnice Velka,
Prostori Oš Rudolfa Maistra Šentilj in njene podružnice Ceršak

FINANCIRANJE KULTURNIH DEJAVNOSTI

V nadaljevanju je prikaz finančnih sredstev za kulturne dejavnosti za leto 2019 in 2020. Za leto 2021, 2022 pa se določi vsakič s sprejetjem proračuna za tekoče proračunsko leto občine Šentilj.

1. Finančni načrt

spodbujanje kulturne dejavnosti/leto	**2019**	**2020**
nakupi knjig in vzdrževanje opreme	15.000,00	15.00000
Knjižnica	93.000,00	93.000,00
glasbena šola	16.000,00	16.000,00
dotacije kulturnim društvom	17.000,00	17.000,00

sofinanciranje medobčinskega kult. programa	10.000,00	10.000,00
lokalne kulturne prireditve v občini	11.000,00	11.000,00

2. Postopek financiranja kulturnih programov v občini Šentilj

Knjižnica

Knjižnična dejavnost se financira na podlagi sklenjene pogodbe, katera se letno dopolni z aneksom, s katerim se določi razrez sredstev za financiranje v tekočem letu.

Glasbena šola

Za oddelek nižje glasbene šole, ki deluje v prostorih »starega vrtca v Šentilju«, Občina poleg zagotavljanja prostorov in opreme v njih še pokriva materialne stroške zaposlenih.

Dotacije kulturnim društvom

Financiranje delovanja kulturnih društev v občini določa Pravilnik za sofinanciranje programov kulturnih društev in skupin v občini Šentilj (MUV, št.. 8/2012). Strokovna služba Zveze kulturnih društev občin Kungota, Pesnica, Šentilj in Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti – Območne izpostave Pesnica na osnovi pogodbe z Občino Šentilj do konca januarja tekočega proračunskega leta zbere letne programe in do konca septembra poročila o realizaciji programov v tekoči kulturni sezoni kulturnih društev, ki delujejo v občini Šentilj. Programe in poročila točkuje in točkovnik za neprogramski del (ocenitev programov društev) posreduje občinski upravi do konca meseca marca proračunskega leta, točkovnik za programski del (ocenitev poročil o opravljenem delu) posreduje občinski upravi do konca meseca oktobra proračunskega leta. O točkovanju razpravlja Komisija za negospodarstvo in javne službe družbenih dejavnosti, ki na osnovi razpoložljivih proračunskih sredstev določi vrednost točke. Občinski proračun za neprogramski del nameni 40% za programski del pa 60% sredstev, ki so namenjena dotacijam kulturnim društvom. Na osnovi točkovanja in razpoložljivih proračunskih sredstev Občina sklene z društvi pogodbo, ki opredeljuje višino dotacije in medsebojne obveznosti ter realizira nakazilo finančnih sredstev. Kulturna društva morajo občinski upravi poročati o namenski porabi dotacije za preteklo leto najkasneje do konca marca tekočega proračunskega leta.

Sofinanciranje medobčinskega kulturnega programa

Medobčinski kulturni program občin Kungota, Pesnica in Šentilj zajema načrtovanje in izvedbo preglednih srečanj kulturnih skupin na območni, regijski in državni ravni ter izvedbo t. i. lokalnih prireditev po naročilu vseh treh lokalnih skupnosti. Občina Šentilj sofinancira ta program na osnovi letnega načrta Zveze kulturnih društev občin Kungota, Pesnica, Šentilj in Območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti Pesnica na osnovi pogodb, ki ju sklene z obema izvajalcema po sprejetju občinskega proračuna tekočega leta.

Lokalne kulturne prireditve v občini

Lokalne kulturne prireditve v občini so nepredvidljive skupne kulturne naloge za katere se tekom leta odloči občinski svet ali župan, ki izbereta izvajalca te prireditve (društvo, kulturna skupina

zveza društev...) Z izvajalcem se dogovori vsebina in obseg prireditve ter se sklene pogodba o financiranju. Po uspešni prireditvi se izvajalcu izvede nakazilo finančnih sredstev.

INVESTICIJE V KULTURI

V nadaljevanju je prikaz finančnih sredstev za investicije v kulturi za leto 2019 in 2020. Za leti 2021 in 2022 pa se določi vsakič s sprejetjem proračuna za tekoče proračunsko leto občine Šentilj.

1. investicijsko in tekoče vzdrževanje

program investicijskega vzdrževanja/leto	2019	2020
nepremična kulturna dediščina	15.000,00	15.000,00
kulturni domovi	31.000,00	0,00

DOLGOROČNI POGLED NA RAZVOJ KULTURE V OBČINI ŠENTILJ

Vizija razvoja kulture v občini Šentilj

Kultura v občini Šentilj sega na vsa področja družbenega življenja in je odprta do novih, svežih programov za vse skupine občanov, povezana z gospodarstvom, turizmom, športom in izobraževanjem, ki vedno išče nove alternativne vire financiranja, kar samo še pospešuje njen razvoj in se predstavlja v javnosti kot enotni organizem.

Prioritete občine Šentilj na področju kulture

Reševanje problematike kulture v občini Šentilj prikazujemo v sklopu prioritete oživljanja kulturnega življenja v občini..
Prioriteta ima več strateških ciljev, ki predstavljajo različne programe reševanja problematike. V okviru programa so določeni cilji posameznega programa, predlogi ukrepov, potencialni nosilci programa ter časovni okvir, v katerem je program mogoče realizirati. K uresničevanju strateških ciljev bo občina Šentilj težila v naslednjih štirih letih in jih natančneje obravnavala v razvojnih načrtih in drugih operativnih planih.

Oživljanje kulturnega življenja v občini Šentilj

Občina Šentilj ima postavljene temelje za razvoj kulture, ki narekujejo ohranjanje obstoječega kulturnega standarda v občini, nujno pa je potrebno prevetriti zaprašene kulturne programe, ki so nezanimivi za mlajšo generacijo. Članstvo v društvih se stara in si ne zna izmisliti vsebin, ki bi revitalizirale kulturno življenje v občini.
Glavni cilj razvoja kulture je izgradnja identitete, vrednosti in edinstvenosti obmejnega območja ter povečanje kvalitete življenja krajanov. Zato je nujno potrebno ustvarjanje pogojev in zagotavljanje sredstev za razvoj raznolikih oblik kulturnega življenja in umetniškega ustvarjanja.
Strateški cilji:

- reševanje infrastrukturnih problemov,
- iskanje novih virov financiranja,
- reševanje problematike komunikacije v kulturi,
- pospeševanje kulture kot dejavnika socializacije zapostavljenih družbenih skupin,
- revitalizacija vaških jeder,
- zagotavljanje pogojev za razvoj kulturno-umetniške ustvarjalnosti občanov,
- iskanje izvajalcev sodobnih prijemov v procesu oblikovanja občinske kulturne politike,
- spodbujanje čezmejnih kulturnih stikov,
- priprava in izvedba kulturnih projektov skupaj s kolegi čez mejo.

ZAKLJUČEK

Vodilo lokalnega programa kulture v občini Šentilj je celostno zaobjeti dogajanje na kulturno-umetniškem področju in hkrati upoštevati možnost naših vzgojnih, izobraževalnih, gospodarskih institucij, kot tudi vseh ostalih, ki kakorkoli javno delujejo. Menimo, da je priložnost ravno v povezovanju interesov. Izhajamo iz prepričanja, da kvaliteto našega bivanja opredeljujejo tako način in kakovost odnosov na mikro in na makro ravneh, kakor tudi medsebojni odnosi, način delovanja in kulturna komunikacija med posamezniki kot med organizacijami.
Lokalni program kulture v občini Šentilj vzpodbuja in si prizadeva doseči ravno to. Pri tem sledi ciljem, ki naj zagotavljajo večjo blaginjo, upoštevajo duhovne potrebe človeka, vzpodbujajo čut po neprestanem izobraževanju in izpopolnjevanju ter širijo tako mentalni in fizični prostor delovanja preko meja občine in države.

Župan občine Šentilj
mag. Štefan Žvab